

Justering af Natura 2000-områdernes grænser – generelt høringsnotat

Opsummering.....	2
1. Indledning.....	3
1.1. Danmarks udpegning af Natura 2000-områder.....	3
1.2. Formålet med justeringen af områdegrenserne	3
1.3. Kriterier.....	4
1.4. Høringer.....	5
1.5. Kommissionens retningslinjer – ændring af områdegrenser	6
1.6. Den videre proces	6
2. Høringssvar vedrørende generelle emner	8
2.1. Lovfortolkning, retsgrundsætninger mv.....	8
2.1.1. Habitat-, fuglebeskyttelsesdirektiver og Ramsarområder	8
2.1.2. Relation til anden lovgivning	9
2.1.3. Erstatninger, ekspropriation og økonomisk kompensation ...	14
2.2. Høringsgrundlag og høringsmaterialet	15
2.2.1. Kriterierne	15
2.2.2. Teknisk gennemførelse	16
2.2.3. Processen og generelle betragtninger	17
2.2.4. Dokumentation af forslagene.....	19
2.2.5. Mulighed for at afgive høringssvar og lodsejerorientering ...	20
2.3. Høringsforslaget	21
2.3.1. Reduktion af Natura 2000	21
2.3.2. Udvidelse af Natura 2000	24
2.3.3. Sammenfald mellem habitat- og fuglebeskyttelsesområder .	25
3. Generelle bemærkninger, der falder uden for høringen	25

Opsummering

Dette høringsnotat behandler høringssvar vedrørende generelle forhold fra de to høringer, der har været gennemført i forbindelse med justering af Natura 2000-områdernes grænser. Der er udarbejdet specifikke høringsnotater om hvert enkelt Natura 2000-område, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside (mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater).

Miljøstyrelsen har på baggrund af aftalen om Naturpakken fra maj 2016 gennemgået Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge mulighederne for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

På baggrund af denne gennemgang blev et forslag til justerede Natura 2000-grænser sendt i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringsforslaget indebar, at Natura 2000-områderne ville blive reduceret med cirka 28.000 hektar og udvidet med cirka 5.000 hektar.

De modtagne svar fra denne høring gav anledning til ændringer, som betød, at Miljøstyrelsen udarbejdede et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser, som indebar udtagelse af cirka 30.800 hektar og udvidelser med cirka 5.000 hektar. Dette forslag blev sendt i en målrettet høring i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. Høringen var primært rettet til ejere af arealer, hvor der blev foreslået nye områdegrænser for at sikre, at de var bekendt med forslaget. Derudover blev de kommuner, som arealerne ligger i, også hørt på grund af deres myndighedsrolle.

Der er i forbindelse med den første høring modtaget ca. 1.000 høringssvar med forslag til mere end 2.000 justeringer. Høringssvarene kom primært fra virksomheder, kommuner, organisationer og privatpersoner.

Ved den anden høring blev der modtaget ca. 150 høringssvar, helt overvejende fra lodsejere og kommuner, men også fra organisationer og enkelte privatpersoner.

Efter de gennemførte høringer har aftaleparterne bag Naturpakken ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer.

Resultatet er, at Natura 2000-arealet samlet set reduceres med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelsen af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne.

På baggrund af arbejdet med justering af grænserne for Natura 2000-områderne udsender Miljø- og Fødevareministeriet et udkast til bekendtgørelse i høring i august 2018 med henblik på, at de foreslåede udvidelser opnår beskyttelse som Natura 2000-områder. På arealer med foreslåede reduktioner opretholdes Natura 2000-beskyttelsen under den kommende dialog med EU-Kommissionen. Dette sker i overensstemmelse med EU-Kommissionens retningslinjer for ændringer i Natura 2000-områdernes afgrænsninger.

1. Indledning

Dette høringsnotat behandler hørings svar vedrørende generelle forhold fra de to høringer, der har været gennemført i forbindelse med justering af Natura 2000-områdernes grænser. Høringsnotatet gennemgår først baggrunden og processen for gennemførelsen af grænsejusteringen, og derefter behandles generelle spørgsmål og problemstillinger.

Udover dette notat er der udarbejdet specifikke høringsnotater for hvert enkelt Natura 2000-område, som indeholder oplysninger og svar på spørgsmål med relevans for det konkrete område. Af disse høringsnotater fremgår også dokumentationen for de enkelte justeringer af Natura 2000-grænserne. Der henvises dertil for oplysninger om specifikke områder, som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside (mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater).

Af hensyn til det generelle overblik og læsevenlighed nævnes alene organisationer og kommuner med navn. Hørings svar, hvor høringsparten har accepteret offentliggørelse, kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

1.1. Danmarks udpegning af Natura 2000-områder

Danmark har udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder og 261 habitatområder, som tilsammen udgør 250 Natura 2000-områder. Danmark har p.t. udpeget ca. 8 procent af landarealet og ca. 18 procent af havarealet som Natura 2000-områder. De danske Natura 2000-områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Natura 2000-områderne er med til at løfte Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, hvor der blandt andet er krav om udpegning af særlige områder, som beskytter arter og naturtyper. Formålet med udpegningen er, at områderne vil medvirke til, at naturen udvikler sig positivt, således at arter og naturtyper på sigt opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2. Formålet med justeringen af områdegrænserne

Formålet med justeringen bygger på aftalen om Naturpakken, som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2016.

Aftaletekst:

"Tilpasning af Natura 2000-områdernes afgrænsning

Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål."

I aftalen er det således aftalt, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

Efterfølgende har aftaleparterne ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor suppleres Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens arealer (statsejede arealer). Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget andre arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område.

Samlet set betyder dette, at Natura 2000-arealet i alt reduceres med ca. 29.900 hektar, som primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelsen af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med i alt ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne.

1.3. Kriterier

Miljøstyrelsen har med henblik på udmøntning af Naturpakkens ønsker til justering af Natura 2000-områderne udarbejdet en række faglige kriterier for ændringer i områdegrensene. Kriterierne har været drøftet i Grønt Fremdriftsforum. De samlede kriterier fremgår af bilag 1.

Disse kriterier præciserer, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, og at ændringer som udgangspunkt skal ske på en måde, så der ikke opstår huller i Natura 2000-områderne. Samtidig bør Natura 2000-grænserne så vidt mulig følge naturlige skel (f.eks. veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn mv.) og ikke påvirke eksisterende husdyrbrug med yderligere husdyrregulering.

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der generelt ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder. I visse særlige tilfælde er der sket ændringer, hvor det kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter (fx havneanlæg), tilpasning af kystlinjer og hvor det i øvrigt er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen.

De specifikke kriterier for at udtage arealer fra Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der kan udtages intensive jordbrugsarealer, arealer i byzone og arealer med tæt bebyggelse og arealer med særligt forstyrrende aktiviteter, herunder erhvervshavne. Det indgår dog også, at der bl.a. ikke må udtages arealer med habitatnatur og levesteder med en væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområder suppleres udtagningskriterierne med tre yderligere kriterier, hvorefter der skal foretages en konkret vurdering af arealets betydning for tilbagevendende trækfugle og fugle på områdets udpegningsgrundlag.

Der er desuden udarbejdet kriterier for, i hvilke tilfælde et areal kan inddrages i et Natura 2000-område. Efter disse kriterier skal der tages udgangspunkt i, om arealet indeholder habitatnatur, ligger i tilknytning til eksisterende habitatnatur eller er et levested for bilagsarter. Derudover skal naturen på arealet have en god kvalitet.

Disse kriterier er suppleret med kriterier som skal sikre, at eksisterende husdyrbrug ikke berøres af yderligere husdyrregulering. Dette er gjort ved at definere et areal rundt om alle registrerede husbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke er foreslået udvidet med ammoniakfølsom natur. I vurderingen indgår afstanden til nærmeste husdyrbrug. Denne vurdering bygger på de specifikke

./. kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. Der henvises til bilag 2 for nærmere oplysninger.

Der er desuden lavet supplerende kriterier i forhold til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor der særligt er lagt vægt på, om arealet har væsentlige forekomster af f.eks. sjældne bilag 1 arter, eller hvis arealet er med til at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag.

I forbindelse med gennemgangen af Natura 2000-områderne har Miljøstyrelsen desuden foretaget en berigtigelse af de eksisterende Natura 2000-områdegrænser. Dette er sket for at justere dem i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag. Dette er sket for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrænserne og de oprindelige beslutninger.

I Miljøstyrelsens høringsforslag var der ikke lagt op til, at der skulle oprettes nye Natura 2000-områder. I forlængelse af aftaleparternes ønske om at udvide de danske Natura 2000-områder med yderligere naturområder, lægges der op til at oprette 10 nye Natura 2000-områder, herunder 10 nye habitatområder og 11 nye fuglebeskyttelsesområder. Der henvises til det særlige notat om disse nye områder, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside

Efter høringerne har aftaleparterne som nævnt ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens arealer. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller arealer, hvor lodsejer selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. Dette har betydet, at der også oprettes helt nye Natura 2000-områder.

1.4. Høringer

Miljøstyrelsen har i forbindelse med arbejdet med justerede Natura 2000-grænser ønsket en bred inddragelse af offentligheden i processen. Derfor har Miljøstyrelsen i løbet af processen foretaget flere høringer.

Først har der været en teknisk fase med kommuner og offentlige lodsejere, hvor kommunerne i deres egenskab af myndighed blev bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kunne tages ud af Natura 2000-områderne. Naturstyrelsen og Forsvaret blev ligeledes inddraget i denne tekniske proces, blandt andet for at bidrage med forslag til, hvor det eventuelt ville være muligt at udvide Natura 2000-områderne.

Dernæst er der foretaget en offentlig høring over Miljøstyrelsens høringsforslag i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Som følge af ændringer på baggrund af modtagne høringssvar har et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser været i målrettet høring hos de berørte lodsejere og kommuner i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. De enkelte høringer beskrives nærmere i det nedenstående.

Gennem hele processen med tilpasning af Natura 2000-områdernes grænser har Miljøstyrelsen haft en løbende dialog med forskellige interessenter, herunder afholdt møde med Grønt Fremdriftsforum, der består af Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Birdlife/Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening samt Landbrug & Fødevarer.

På baggrund af blandt andet de berigtigede Natura 2000-områders grænser og tekniske bidrag fra kommunerne har Miljøstyrelsen udarbejdet et forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag har været i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringen var annonceret i landsdækkende medier og på Miljøstyrelsens hjemmeside, samtidig med at der blev udsendt høringsbreve til interessenter og særligt berørte lodsejere (defineret som lodsejere med CVR-nummer indenfor grænserne af både de eksisterende og forslag til nye Natura 2000-arealer).

De modtagne svar fra denne høring gav i flere situationer anledning til ændringer i det oprindelige forslag til justerede Natura 2000-grænser. Derfor udarbejdede Miljøstyrelsen et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag blev sendt i en høring målrettet lodsejere med arealer, hvor der blev foreslået en helt ny områdegænse for at sikre, at ejer var bekendt med det nye forslag. Derudover blev de kommuner, som arealerne ligger i, også hørt i deres egenskab af myndighed. Høringsbrevene indeholdt overordnede begrundelser for de påtænkte justeringer. Denne høring blev gennemført i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018.

Der har i forbindelse med høringen i sidste halvdel af 2017 og den målrettede høring i maj 2018 været udsendt materiale, og der har på Miljøstyrelsens hjemmeside har været detaljerede oplysninger om baggrunden for arbejdet med justeringer af Natura 2000-grænserne og kriterierne bag arbejdet. Alle modtagne høringssvar fra både den offentlige høring og den målrettede høring er indgået i arbejdet med at arbejde de justerede grænser for Natura 2000-områderne.

De foretagne høringer er sket for at skabe et mere præcist grundlag for de faglige vurderinger for nye Natura 2000-grænser, som først med udstedelsen af en bekendtgørelse om Natura 2000-grænserne vil være endelige. De foreslåede justeringer i habitatområderne skal godkendes af EU-Kommissionen.

1.5. Kommissionens retningslinjer – ændring af områdegænser

EU-Kommissionen har i 2005 præciseret mulighederne for at ændre Natura 2000-områdegænserne. Herefter kan ændringer i grænserne for et Natura 2000-område ske ved opdatering af oplysninger i Europa-Kommissionens standarddatabase, som opdateres, når der foreligger ny viden eller nye nationale beslutninger.

Ny viden kan være begrundet i studier og forskning, forvaltningsindsats eller overvågning, og denne viden kan medføre behov for at 1) justere områdegænserne, 2) eventuelt oprette nye områder eller 3) fjerne eksisterende områder.

I forbindelse med udtagning eller ændringer af habitatområder forudsætter det Kommissionens godkendelse bortset fra tekniske justeringer, som samlet udgør under 5 procent af områdets areal.

1.6. Den videre proces

På baggrund af arbejdet med justering af grænserne for Natura 2000-områderne sender Miljø- og Fødevareministeriet et udkast til bekendtgørelse i høring i august 2018 med henblik på, at de foreslåede udvidelser opnår beskyttelse som Natura 2000-områder. På arealer med foreslåede reduktioner opretholdes Natura 2000-beskyttelsen under den kommende dialog med EU-Kommissionen. Dette sker i overensstemmelse med EU-Kommissionens retningslinjer for ændringer i Natura 2000-områdernes afgrænsninger.

Ultimo oktober 2018 underretter Miljø- og Fødevareministeriet EU-Kommissionen om de foretagne og foreslåede justeringer af områdegænserne, herunder præsentation af principper for justeringerne og

de arealmæssige konsekvenser. Dialogen med EU-Kommissionen forventes afsluttet ultimo 2019, hvorefter de endelige Natura 2000-områdegrænser kan fastlægges af en ny bekendtgørelse.

2. Høringssvar vedrørende generelle emner

I det efterfølgende er generelle høringssvar inddelt efter emner og refereret kort. Miljøstyrelsens kommentarer er samlet inden for hvert emne og er angivet med kursiv.

2.1. Lovfortolkning, retsgrundsætninger mv.

2.1.1. Habitat-, fuglebeskyttelsesdirektiver og Ramsarområder

Dansk Land- og Strandjagt foreslår, at procentdelen af beskyttet natur efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet bliver den samme i alle EU-lande, så restriktionerne bliver ens i alle EU-lande. Foreningen mener, at forslaget er et skridt i den rigtige retning, men ikke vidtgående nok.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at proportionalitetsprincippet skal respekteres. Landbrug & Fødevarer anfører, at en stor del af de intensive jordbrugsarealer ikke har nogen betydning for opfyldelsen af direktivforpligtelserne, og at der kan være tilfælde med manglende og yderst begrænsede faglige begrundelse for at bevare arealerne indenfor Natura 2000-området.

Birdlife/DOF anfører, at Danmark ikke overholder sine forpligtelser efter Ramsarkonventionen, hvis der sker en afbeskyttelse af arealer, som Danmark har udpeget som særligt beskyttede under denne konvention. DOF-Nordvestjylland peger konkret på, at den foreslåede grænsejustering ved Lønnerup Fjord (F13) krænker en udpegning som Ramsarområde i 1977.

Varde kommune antager at de reviderede grænser ikke vil påvirke realiseringen af Natura 2000-planerne.

En borger mener, at Danmarks forsøg på at få reduceret det beskyttede areal kan få konsekvenser langt uden for Danmarks grænser. For EU kan det starte en lavine, hvor lande vil forsøge at få EU til at tage arealer, der er "til besvær", ud af beskyttelsen.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Efter habitatdirektivets art. 3 skal der oprettes et samlet økologisk net af bevaringsområder under betegnelsen Natura 2000. Disse områder skal omfatte arealer med naturtyper af fællesskabsbetydning, hvis bevaring kræver udpegning af særlige bevaringsområder (bilag I til direktivet). Samtidig skal de omfatte arealer som er levesteder for dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning, hvis bevaring kræver udpegning af særlige bevaringsområder (bilag II til direktivet).

Natura 2000-områderne omfatter også områder udpeget som fuglebeskyttelsesområder efter fuglebeskyttelsesdirektivet. Fuglebeskyttelsesområderne skal oprettes for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkeligt forskelligartede og vidtstrakte levesteder for fuglearter i EU. Tilsvarende foranstaltninger skal træffes med hensyn til regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter. Der skal især lægges vægt på arternes yngle-, fjerskifte- og overvintringsområder samt rasteområder inden for arternes trækruter. Ifølge motiverne til bestemmelsen skal medlemslandene især være opmærksomme på at beskytte vådområder af international betydning.

Den nuværende udpegning vurderes generelt at være i overensstemmelse med direktivforpligtelserne. Arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne var målrettet udtagning af de arealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og direktivnaturtyper. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at der er overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Justeringen af Natura 2000-områdernes grænser påvirker ikke de gældende handleplaner.

Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen. Alle danske Ramsarområder indgår i netværket af fuglebeskyttelsesområder og indgår derfor også i Natura 2000-områder. Miljøstyrelsen har i forbindelse med vurderingen af fuglebeskyttelsesområderne lagt vægt på, at der alene udtages arealer, hvis disse efter en konkret vurdering ikke har væsentlig betydning for fugle på udpegningsgrundlaget eller trækfugle. På baggrund af vurderingen af arealernes betydning for fugle finder Miljøstyrelsen, at der er grundlag for også at justere Ramsarområdernes grænser, så de svarer til de justerede grænser for fuglebeskyttelsesområderne.

2.1.2. Relation til anden lovgivning

Generelt

Landbrug & Fødevarer angiver i sit høringssvar, at det medfører en række restriktioner at have en ejendom i et Natura 2000-område, herunder en pligt til at virke for sikring af gunstig bevaringsstatus og dels inddragelse af et forsigtighedsprincip ved konsekvensvurderinger. Hertil kommer, at konkrete virkemidler for naturen er gennemført som erstatningsfri regulering. Landbrug & Fødevarer fremhæver desuden, at der er et væsentligt usikkerhedselement, fordi implementeringen af habitatdirektivet følger en foranderlig sektorlovgivning, og fordi der er tale om rullende Natura 2000-planlægning.

Forsvarets Ejendomsstyrelse, anfører ligeledes, at det medfører restriktioner og udfordringer at have arealer inden for Natura 2000-områderne.

En lodsejer foreslår en række reduktioner af Natura 2000-udpegninger for nogle vandløb med den begrundelse, at det er vigtigt at kunne foretage en ordentlig afvanding til og gennem vandløbene.

Kystdirektoratet finder det uheldigt, at visse arealer, som tjener til kystbeskyttelsesformål udpeges som Natura 2000-område. Dette besværliggør processen med at vedligeholde og udbedre skader på diger m.m. som følge af storme.

Søndre Jersie Strands Grundejerforening peger på, at projekter og tiltag i forhold til stigende havstigninger og naturbeskyttelse skal koordineres, idet der kan være modstridende interesser.

Grundejerforeningen Bornholm ønsker, at et dige bliver defineret som et teknisk anlæg, fremfor, at der bliver skabt usikkerhed om, hvorvidt området har status som strandvold og er omfattet af Natura 2000.

WWF Verdensnaturfonden anfører, at naturbeskyttelsen bør forbedres betydeligt i en række af de nuværende Natura 2000-områder – både før og efter en eventuel justering. Det anføres, at der drives kommerciel skov- og landbrug, der enten fastholder eller fortsat forringer arealernes naturtilstand.

En række lodsejere har udtrykt utilfredshed med Natura 2000-reguleringen og den udvikling, der har været siden 1990'erne. De pointerer, at restriktioner på arealer både inden for og uden for Natura 2000-områderne har været mere omfattende, end hvad myndighederne oprindeligt har givet udtryk for, og end hvad der er rimeligt i forhold til graden af inddragelse og kompensation. Flere mener, at der er tale om indgriben i deres ejendomsret.

En lodsejer bemærker, at samarbejdet mellem lodsejer og stat om udlægning af Natura 2000-områder skulle være et "frivillighedens projekt" uden konsekvenser for ejer af arealerne, men mener ikke at forudsætningerne for dette længere holder.

En borger efterlyser klare regler for hvilke aktiviteter, der kan tillades nær Natura 2000-områder.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Udpegningen af Natura 2000-områderne og de regler, der medvirker til at varetage beskyttelsen af Natura 2000-områderne tager udgangspunkt i de forpligtelser, som Danmark har efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet.

I et Natura 2000-område gælder som udgangspunkt de samme regler som udenfor. Dette betyder f.eks., at naturbeskyttelseslovens regler om beskyttelse af naturtyper som f.eks. visse søer og vandløb samt jagtlovgivningens regler gælder på tilsvarende vis indenfor som udenfor Natura 2000-områder.

På nogle områder og i nogle situationer skal der dog tages særlige hensyn til, at aktiviteter ikke påvirker arter og naturtyper i Natura 2000-området negativt. Dette betyder blandt andet, at myndigheder i forbindelse med planer og behandling af f.eks. ansøgninger om tilladelser til aktiviteter i og omkring et Natura 2000-område skal foretage en vurdering af om Natura 2000-området påvirkes. Hvis aktiviteten ikke skader de arter eller naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget, kan aktiviteten gennemføres. Hvis man derimod ikke kan afvise en skade, så kan myndigheden ikke give tilladelse. I den forbindelse noterer Miljøstyrelsen sig bemærkningerne om, at der kan være modsatrettede interesser i forbindelse med f.eks. kystbeskyttelse og projekter i forhold til sikring mod havstigninger.

Der gælder desuden en anmeldeordning¹, som betyder, at hvis man ejer skov eller andre arealer inden for Natura 2000-områder, kan bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræve en forudgående anmeldelse til enten kommunen eller Miljøstyrelsen, også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende. Dette kan f.eks. være aktiviteter som tilplantning med juletræer eller opdyrkning af græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.

Varetagelsen af hensynet til de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne, skal også sikres i forbindelse med myndigheders administration efter f.eks. naturbeskyttelseslovens § 3 og kystbeskyttelseslovgivningen. Dette følger blandt andet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, hvor der er fastlagt regler, der skal sikre, at der foretages en tilstrækkelig vurdering af aktiviteter eventuelle påvirkning af Natura 2000-områder.

Tilsvarende skal der tages hensyn til beskyttelsen af Natura 2000-områder i forbindelse med vandløbsregulering, herunder i de vandløbsregulativer der udarbejdes efter vandløbsloven.

Vandrammedirektivet og de regler, der gennemfører dette direktivs forpligtelser i Danmark, medvirker også til at løfte den indsats, der i forhold til Natura 2000-områder er nødvendig for at bedre vandkvaliteten.

I forhold til høringssvarene anfører Miljøstyrelsen, at udvælgelse af arealer til optagelse i Natura 2000-netværket sker ud fra faglige grunde i overensstemmelse med principperne i de to direktiver.

¹ Naturbeskyttelseslovens § 19 b og Skovlovens § 17

Miljøstyrelsen noterer sig bemærkningerne fra bl.a. Landbrug & Fødevarer samt Forsvarets Ejendomsstyrelse. De nuværende regler er en følge af de forpligtelser, der er efter habitatdirektivet til at foretage f.eks. habitatvurderinger og tage udgangspunkt i den konkrete naturtilstand. Forsigtighedsprincippet er en følge af EU-domspraksis, hvorfor anvendelsen af dette princip er nødvendigt for at sikre overensstemmelse med habitatretten.

Principperne for beskyttelsen af Natura 2000-områder er samtidig de samme uanset hvilken sektorlovgivning, der er relevant. Dette gælder uanset ændringer i sektorlovgivningen.

Miljøstyrelsen har noteret sig WWF Verdensnaturfondens bemærkninger om naturbeskyttelse i Natura 2000-Områder. Ændringer i niveauet af naturbeskyttelse i Natura 2000-områder falder uden for rammen af aftalen om Naturpakken og er derfor ikke en del af arbejdet med justering af Natura 2000-grænser.

Ligeledes er den generelle karakter og rækkevidde af reguleringen i forbindelse med Natura 2000-områder uden for rammen af aftalen om Naturpakke og er derfor ikke en del af arbejdet med justering af Natura 2000-grænser.

Husdyrregulering og Natura 2000-områder

Landbrug & Fødevarer har i deres første høringssvar anført, at beskyttelse af naturen i Natura 2000-områder kan have væsentlig retsvirkning for husdyrbrug i og nær ved områderne, herunder i forhold til hvilke krav, der stilles i forhold til eksisterende brugs udledning af ammoniak. Landbrug & Fødevarer anfører, at der i forhold til beregningen af buffere omkring de eksisterende husdyrbrug kan være en række fejlkilder. I forhold til afgrænsningen af kategori 1 natur ønsker Landbrug & Fødevarer oplyst, om der tages højde for al potentiel kategori 1 natur og ikke bare habitatnaturtyperne. Hvis dette ikke er tilfældet ønskes en generel justering af områdeudpegningerne.

Derudover har Landbrug & Fødevarer en række bemærkninger til hvilke geografiske punkter, der tages udgangspunkt i ved vurderingerne samt den anvendte CHR-registrering. Landbrug & Fødevarer henviser til, at der fra 1. august 2018 er sket ændringer i husdyrreguleringen således, at der tages udgangspunkt i gulvareal i stedet for dyreenheder, og at afskæringskriterierne bør justeres i overensstemmelse med de nye regler. Landbrug & Fødevarer anfører i sine to høringssvar, at hvis en lodsejer kan påvise eller sandsynliggøre, at han vil blive berørt af et nyt naturområde, så bør dette tages ud af udpegningen, også selvom det ligger længere væk end de beregnede bufferzoner.

Set i lyset af vanskelighederne ved at foretage beregninger i forhold til husdyrbrug finder Landbrug & Fødevarer, at det ikke kan udelukkes, at der på trods af de opstillede kriterier kan være lodsejere, der påvirkes negativt af de nye afgrænsninger. Miljøstyrelsen opfordres til at forholde sig til eventuelle fejlkilder og generelt tilpasse forslaget til grænsejustering i det omfang, der vil være husdyrbrug som påvirkes af de nye områder. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at det sikres, at der fremadrettet tages højde for sådanne utilsigtede konsekvenser.

I forbindelse med den anden høring opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at man fra Miljøstyrelsen lægger de politisk vedtagne kriterier om, at eksisterende husdyrbrug ikke må blive begrænset yderligere ved udvidelse af Natura 2000-områder med ammoniakfølsom natur til grund i forbindelse med behandlingen af høringssvarene.

En række lodsejere udtrykker ligeledes en bekymring for, at foreslåede udvidelser vil få konsekvenser for deres husdyrbrug og fremtidige udvidelsesmuligheder.

Miljøstyrelsens kommentarer:

I forbindelse med arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne er der lagt vægt på, at eksisterende husdyrbrug ikke begrænses ved evt. udvidelse af Natura 2000-områderne med ammoniakfølsom natur. Dette er gjort ved, at der er defineret et areal om alle registrerede husdyrbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke udvides med ammoniakfølsom natur (en buffer).

Eventuelle fremtidige etableringer og udvidelser af eksisterende husdyrbrug skal vurderes ud fra de nye Natura 2000-grænser og i overensstemmelse med den husdyrbrugsregulering, der er gældende.

Miljøstyrelsen kan oplyse, at al kategori 1 natur, jf. definitionen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er indgået i vurderingerne, hvilket betyder, at der også er taget hensyn til større § 3 heder og overdrev. I forhold til anvendelsen af geografiske punkter har Miljøstyrelsen anvendt de punkter, der generelt har været vurderet som retvisende. Tilsvarende har der været anvendt de tilgængelige oplysninger om antal af husdyr.

I forhold til anvendelsen af de nye kriterier i husdyrreguleringen henviser Miljøstyrelsen til, at arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne har været påbegyndt inden ændringerne af husdyrbrugsreglerne. Styrelsen har derfor taget udgangspunkt i reglerne, som byggede på dyreenheder. Miljøstyrelsen vurderer, at analysen baseret på de daværende regler om dyreenheder, fortsat giver et retvisende billede af ammoniakpåvirkningen, hvorfor der ikke i regi af arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne har været grundlag for at ændre på kriterierne, der bygger på dyreenheder.

I forhold til Landbrug & Fødevarers ønske om at iagttage hensynet til husdyrbrug også i de situationer, hvor der på trods af de opstillende kriterier er negative konsekvenser vil Miljøstyrelsen fremhæve, at det i forbindelse med høringen har været muligt at pege på særlige forhold i forhold til konkrete husdyrbrug, herunder hvor bufferzonen bør placeres. Miljøstyrelsen vil mere generelt fremhæve, at der i forbindelse med høringen er taget hensyn til de lodsejere, der ikke har ønsket at få deres ejendom inddraget i Natura 2000.

Kriterierne for ændringer i Natura 2000-områderne indebærer bl.a., at forslag til ændringer skal kunne begrundes naturfagligt, og at der ikke må ske en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning. Det har derfor ikke været muligt at afregistrere arealer, der bidrager til opretholdelse af habitatnaturen, der er på habitatområdets udpegningsgrundlag. Tilsvarende gælder for fuglebeskyttelsesområderne.

Fredninger og Natura 2000

Billund, Brønderslev, Thisted, Vesthimmerland og Aalborg kommuner foreslår en række udvidelser med den begrundelse, at arealerne er omfattet af fredninger.

En række organisationer, herunder Fugleværnsfonden, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening inklusive lokale Naturfredningsforeninger foreslår tilsvarende en række udvidelser med baggrund i fredningen af arealerne.

En række borgere og en lodsejer foreslår, at en række arealer bør indgå i et specifikt område, da jorden netop er blevet fredet, og fordi der er kvæg på arealerne.

En lodsejer anfører, at man bør gennemføre en fredning i stedet for udpege et område til Natura 2000.

En anden lodsejer foreslår en reduktion, da området ikke er fredet, og fordi arealet indeholder skov og dyrket mark.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Et område kan efter Naturbeskyttelsesloven være fredet for at beskytte dyr, planter, kulturspor og landskab. Hver fredning er sket gennem en fredningssag, og det er beskrevet i hver enkelt fredning hvilke hensyn, der skal tages i forhold til det fredede område. Selvom fredninger kan varetage f.eks. hensynet til dyr og planter er der tale om selvstændige regler uden direkte sammenhæng med de beskyttelseshensyn og regler, der gælder for Natura 2000-områder. Eksisterende og påtænkte fredninger indgår derfor ikke i kriterierne for justering af Natura 2000-grænserne.

Udpegning af et areal som habitatområde/fuglebeskyttelsesområde forudsætter, at det bidrager til beskyttelsen af direktivarter/-naturtyper. En fredningskendelse kan ikke alene begrunde opretholdelse af arealet.

Forslag om fredning falder uden for rammen af aftalen om Naturpakken og er derfor ikke en del af arbejdet med justering af Natura 2000-grænser.

Nationalparker, Verdensarv og Natura 2000

Birdlife/DOF kritiserer, at dele af Nationalpark Thy foreslås udtaget af Natura 2000, hvilket efter Birdlife/DOF's opfattelse er i strid med intensjonerne og den nuværende beskyttelse.

Danmarks Naturfredningsforening samt lokale DOF- og DN-repræsentanter anfører desuden generelt, at det er uheldigt at fjerne Natura 2000-arealer, da de har været med til at bestemme afgrænsningen af nationalparkerne, og at Natura 2000-udpegningerne er med til at understøtte nationalparkerne.

Formændene for Danmarks Nationalparker anfører tilsvarende synspunkter og mener, at reduktion af Natura 2000-områder inden for nationalparkerne er til ugunst for nationalparkerne.

Esbjerg Kommune foreslår en udvidelse med et areal beliggende i Nationalpark Vadehavet med den begrundelse, at arealet netop er beliggende i en nationalpark.

Esbjerg Kommune, DN Esbjerg og en borger gør opmærksom på, at Vadehavet er udpeget som Unesco Verdensarv.

Miljøstyrelsens kommentarer:

De danske nationalparker er udpeget, fordi områderne rummer nogle af Danmarks mest enestående naturområder og landskaber. Hver nationalpark er oprettet gennem en bekendtgørelse, som også rummer den geografiske afgrænsning af nationalparken. Denne afgrænsning har i flere tilfælde fulgt afgrænsningen af Natura 2000-områderne. Der gælder imidlertid ikke yderligere restriktioner eller bestemmelser, fordi et areal ligger i en nationalpark. Lodsejere i nationalparker er således ikke stillet anderledes end andre lodsejere.

Nationalparkeres afgrænsning indgik derfor ikke i kriterierne for justering af Natura 2000-grænserne, og der vil derfor heller ikke blive taget stilling til ændringer af nationalparkeres afgrænsning i denne forbindelse.

Danmark har tilsluttet sig Verdensarvskonventionen, som forpligter lande over hele verdenen til at bevare verdens kultur- og naturarv, der er umistelig for hele menneskeheden. Dette sker ved, at

stederne optages på Verdensarvslisten. Når et sted optages på listen, markerer det, at stedet er betydningsfuldt.

Forslaget til justerede Natura 2000-grænser ændrer med udgangspunkt i de generelle kriterier også grænserne i Vadehavet, som er udpeget som verdensarv. Justeringer af Natura 2000 grænserne påvirker ikke udpegningen af området som Verdensarv.

Anden planlægning og Natura 2000

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at en reduktion i et habitatområde efter deres vurdering vil være en hindring for det optimale udbytte i forbindelse med arbejdet med det Grønne Danmarkskort.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Natura 2000-områder er et af elementerne, der skal indgå i "områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser", som igen er et af flere elementer, der udgør det Grønne Danmarkskort. Kommunerne kan inddrage andre områder end Natura 2000 i deres udpegninger til det Grønne Danmarkskort, hvorfor arealer udenfor Natura 2000-områderne ligeledes kan indgå i det Grønne Danmarkskort. Det er herefter kommunerne, der planlægger varetagelsen af udpegningerne og prioriteringen af indsatserne indenfor de enkelte delelementer af det Grønne Danmarkskort.

Miljøstyrelsen kan i øvrigt oplyse, at moderniseringen af planloven betyder, at der udlægges udviklingsområder inden for kystnærhedszonen uden særlige landskabs-, natur og miljøinteresser. Natura 2000-områder kan ikke komme i betragtning som udviklingsområder. Miljøstyrelsen har ikke stillet forslag om nye Natura 2000-arealer indenfor de udviklingsområder, der foreligger i udkast til landsplandirektiv.

2.1.3. Erstatninger, ekspropriation og økonomisk kompensation

Birdlife/DOF peger på, at en række af de områder, som foreslås udtaget af Natura 2000-områder, har modtaget EU-støtte til naturbeskyttelse på forskellig vis. Det drejer sig blandt andet om LIFE-støttede områder ved Agersø. Birdlife/DOF fremhæver, at udtagning af arealer fra Natura 2000-områder indebærer, at landmænd går glip af midler, der ellers ville være til gavn for naturudviklingen.

Danmarks Naturfredningsforening anfører i sit høringssvar, at lodsejere, hvis arealer udtages af Natura 2000-områder, ikke længere vil have adgang til de økonomiske støtteordninger, der specifikt er rettet mod indsatser i Natura 2000-områder.

Danmarks Sportsfiskerforbund peger på, at tilskud til lodsejere til pleje og til vandstandsprojekter er målrettet Natura 2000. Hvis udpegningen opretholdes, har den enkelte lodsejer væsentlig bedre muligheder for at få støtte til at ekstensivere driften og/eller deltage i vandstandsprojekter.

WWF Verdensnaturfonden fremhæver, at udtagning af Natura 2000-områder vil medføre, at kommuner og jordejere ikke længere vil have adgang til økonomiske støtteordninger rettet mod indsatser i Natura 2000-områder.

Lejre Kommune vurderer, at lodsejerne fratages muligheden for på længere sigt at få de særlige Natura 2000-tilskud til naturforbedrende tiltag på de arealer, som udtages af Natura 2000-områderne.

Vesthimmerlands kommune ønsker at anerkende, at en udpegning til Natura 2000-område åbner nye muligheder, bl.a. for støtte til lodsejere med ekstensive arealer.

Agri-Nord anfører, at det rigtige vil være at bruge ekspropriationsreglerne i lovens § 19 a-h, når der opstår konflikt mellem ammoniakudledning fra husdyrbrug og Natura 2000-natur.

Flere lodsejere har afgivet høringssvar, der vedrører erstatning i forbindelse med udvidelser af Natura 2000-områder. Lodsejerne mener, at der sker indskrænkninger i rådigheden over deres arealer eller nævner, at såfremt ændringerne medfører restriktioner på deres ejendom, produktionsvilkår mv. eller værdien heraf, vil de fremsætte krav om erstatning.

En borger opfordrer til øget anvendelse af eksisterende Natura 2000-ordninger i stedet for at fjerne beskyttelsen.

Miljøstyrelsens kommentarer:

At et areal bliver inddraget i et Natura 2000-område betragtes ikke som ekspropriation, da der er tale om generel erstatningsfri regulering. Dette betyder også, at der normalt ikke udbetales erstatning eller økonomisk kompensation. Der er ikke grundlag for at give erstatning i forbindelse med grænsejusteringen af Natura 2000-områder.

Naturbeskyttelsesloven giver dog mulighed for, at der i visse situationer kan udbetales erstatning, hvis en ejendom pålægges en bestemt drift, der er nødvendig for at gennemføre den Natura 2000-plan, der er lagt for området. Indebærer indsatsen, at den eksisterende drift skal ændres, og kan der ikke indgås en frivillig aftale herom, vil det udløse erstatning for det dokumenterede tab, jf. naturbeskyttelseslovens § 19 g.

Det indgår ikke i kriterierne for justerede Natura 2000-grænser, at arealer fastholdes eller inddrages i Natura 2000-områder af hensyn til mulighederne for ikke-udnyttede tilskudsmuligheder.

Miljøstyrelsen har dog, blandt andet på baggrund af høringssvar, fastholdt arealer i Natura 2000-områder, som er omfattet af dokumenterede LIFE-projekter, der understøtter Natura 2000-planernes indsatsprogram.

2.2. Høringsgrundlag og høringsmaterialet

2.2.1. Kriterierne

Danmarks Sportsfiskerforbund angiver, at ændringer i marine udpegninger giver mening, hvis der er tale om havneanlæg eller anden bebyggelse.

WWF Verdensnaturfonden anfører, at de savner biologfaglig begrundelse for justeringerne til f.eks. naturlige skel og linjer i landskabet.

DOF-lokal anfører, at opsplitning af et område efter deres vurdering strider imod Natura 2000-planerne.

Dansk Botanisk Forening anfører, at hvis der ikke kan udpeges habitatområder nær husdyrbrug, vil foreningen støtte en prøvelse af dette ved EU-domstolen.

Frederikshavn Kommune anerkender høringsforslaget og foreslår, at forslagene gennemgås igen med henblik på at sikre, at grænserne følger de naturlige skel og matrikelgrænser alle de steder, hvor det er muligt, så grænserne bliver lettere at erkende og administrere.

Hillerød Kommune og en borger foreslår, at privat bebyggelse, der ligger som "øer" inden i et Natura 2000-område udtages af områdebeskyttelsen.

En række lokalafdelinger af Danmarks Naturfredningsforening påpeger, at de foreslåede grænsejusteringer vil medføre, at der opstår "huller" i Natura 2000-områder.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Tilpasning til naturlige skel og linjer er en del af berigtigelsen af de oprindelige udpegninger af Natura 2000-områder. Miljøstyrelsen tilstræber generelt, at linjeføringen følger naturlige grænser.

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder, medmindre en sådan justering er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen og kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter så som havneanlæg eller tilpasning af kystlinje.

Et centralt element i grænsejusteringen har været at udtage intensivt dyrkede arealer og områder, der ikke bidrager til formålet med at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag. De foreslåede ændringer er foretaget på baggrund af en vurdering af, hvorvidt områdernes integritet blev fastholdt, så der ikke sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegnings. Kriterierne har været drøftet i Grønt Fremdriftsforum.

Som en del af kriterierne indgår afstanden til husdyrbrug, således at eksisterende husdyrbrug ikke skal berøres af yderligere restriktioner begrundet i nærhed til kategori 1-natur jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Ifølge de generelle kriterier skal ændringer i områdegrenserne ikke føre til huller i områderne, og privat bebyggelse medfører derfor ikke, at arealet skal tages ud.

Miljøstyrelsen har efter en konkret vurdering i enkelte tilfælde foreslået, at der på øer kan være huller i fuglebeskyttelsesområder udpeget for tilbagevendende trækfugle, hvis der er et sammenhængende areal med intensiv jordbrugsdrift, bebyggelse mv. på over 100 ha.

2.2.2. Teknisk gennemførelse

Danmarks Naturfredningsforening i Vordingborg anfører, at signaturforklaringerne til kortene i det udsendte høringsmateriale ikke var tydelige nok. Dette har besværliggjort arbejdet med at sætte sig ind i ændringerne.

Dansk Botanisk Forening bemærker, at høringsportalens kortsystem og tegneredskab har voldt en del vanskeligheder. Foreningens forslag kan derfor med en vis ret siges at være beskrevet med kortskitser snarere end med en færdig og operativ afgrænsning.

Dansk Land- og Strandjagt udtrykker utilfredshed med brugervenligheden af høringsmaterialet, herunder særligt at flere filer ikke kunne åbnes.

Holmegaard Mose Komiteen angiver, at det ikke var muligt at anvende det tilsendte materiale som følge af IT-mæssige udfordringer med at åbne materialet.

En lodsejer tilkendegiver, at der var fejl i høringsmaterialet, da hans ejendom ikke var markeret med en 500 m cirkel. En anden lodsejer efterlyste en konkret forklaring på, hvorfor en grøft var markeret som habitatområde og forbeholder sig ret til at oprense grøften efter behov.

En borger gør opmærksom på, at det fremsendte kort er ulæseligt og anmoder om et nyt (anden høring).

Miljøstyrelsens kommentarer:

Miljøstyrelsen har tilstræbt, at høringsmaterialet var så informativt som muligt, men erkender, at der som følge af omfanget af ændringer og de nødvendige informationer kan have været udfordringer i forhold til tilgængeligheden. For at sikre muligheden for at orientere sig på kortgrundlag havde høringsmaterialet links til elektroniske kort. Miljøstyrelsen beklager, at der i de første høringsbreve var links, der ikke virkede. Derfor blev der kort tid efter udsendelsen af høringsbrevene udsendt nyt brev med aktive links. Miljøstyrelsen har i hele høringsprocessen stillet sig til rådighed for spørgsmål også af teknisk karakter.

Miljøstyrelsen har rettet de fejl, som styrelsen er blevet opmærksom på i løbet af processen. I øvrigt henvises der til de specifikke høringsnotater.

2.2.3. Processen og generelle betragtninger

Birdlife/DOF anfører, at der i vurderingen af udtagningen af arealer også skal tages hensyn til, at bevarelsen af et habitat og et levested for en art på udpegningsgrundlaget, og at der er behov for en bufferzone.

En af DOFs lokalafdelinger er utilfredse med brug af ordet ”justering”, når der tale om en betydelig reduktion.

Danmarks Naturfredningsforening og WWF Verdensnaturfonden har i deres høringssvar angivet, at de har konstateret, at der i høringsforslaget er udtaget arealer, som ikke har baggrund i ønsker fra den pågældende kommune eller lodsejer. Danmarks Naturfredningsforening og WWF Verdensnaturfonden finder det usædvanligt og bagvendt, at der tages så megen landbrugsjord ud uden, at lodsejer eller kommune har fremsat ønske om det.

Danmarks Sportsfiskerforbund angiver, at bortset fra muligheden for at afgive høringssvar er hverken lodsejere eller andre interesseorganisationer blevet inddraget i en gennemgang af afgrænsningen.

Dansk Skovforening anfører, at det er helt afgørende, at der bliver brugt den bedst tilgængelige viden i forbindelse med justeringen, og at Miljøstyrelsens lokale enheder er parate til at gå i dialog med lodsejere, der har spørgsmål til vurderingen af konkrete ændringer.

Landbrug & Fødevarer har i deres høringssvar angivet, at Miljøstyrelsen har tilkendegivet, at styrelsen i visse tilfælde vil tilstræbe, at der ligger en dyrket mark mellem et kortlagt habitatnaturområde og kanten af Natura 2000-området. Landbrug & Fødevarer peger på, at sådanne buffermarker ikke fremgår af de faglige kriterier og derfor må bygge på et skøn fra Miljøstyrelsen. Der bør derfor foreligge klar dokumentation for, hvorfor et areal ikke udtages. Samtidig bør arealets betydning kun vurderes i forhold til aktiviteter, der er omfattet af anmeldteordningen i naturbeskyttelsesloven.

WWF Verdensnaturfonden anfører, at der i stedet for at fjerne naturbeskyttelsen på landbrugsarealer, burde foretages en ekstensivering, så der kan fås mere varig natur, der hænger bedre sammen. Det ville være mere konstruktivt, hvis arealerne kunne indgå i jordfordeling og erhverves af staten til naturformål med høj biodiversitet. Arealerne burde braklægges for langsomt at lade dem blive til værdifuld natur. WWF Verdensnaturfonden nævner i forhold til særlige lokaliteter i Vadehavsområdet, at disse arealer har fået forringet naturtilstand som følge af manglende § 3-beskyttelse. WWF Verdensnaturfonden efterlyser en samlet oversigt over, hvorvidt de Natura 2000-arealer, som regeringen ønsker udtaget, enten er forringet eller fastholdt i en ringe naturtilstand, siden arealernes oprindelige udpegninger. Foreningen forventer, at arbejdet inkluderer identifikation af årsagen til en evt. forringelse og udarbejdelse af konkrete forslag til handling. WWF Verdensnaturfonden fremhæver, at Danmark har det mindste Natura 2000-areal, og at det ville være mere fagligt forsvarligt, hvis regeringen tilvalgte langt flere naturområder.

En lodsejer finder det intimiderende, at nye arealer uden forudgående dialog udpeges som Natura 2000-områder, da arealernes høje naturværdi udelukkende skyldes, at lodsejeren har værnet om arealerne. Dette medfører tab af engagement.

Vestjysk Landboforening ønsker, at Miljøstyrelsens vurdering af de enkelte områder offentliggøres, så lodsejere forstår, hvorfor intensivt drevne landbrugsarealer stadig er udpeget som habitatområde og/eller fuglebeskyttelsesområde.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Den overordnede ramme for Miljøstyrelsens arbejde er aftalen om Naturpakken, hvoraf det fremgår, at Natura 2000-grænserne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål. Udlægning af arealer til ekstensiv drift eller braklægning er ikke en del af denne ramme. Ordet "justering" er brugt som synonym for ordet "tilpasning".

Udtagningen af landbrugsarealer er foretaget i overensstemmelse med de opsatte kriterier og på baggrund af Miljøstyrelsens generelle gennemgang af Natura 2000-arealerne. I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken har det ikke været en forudsætning for udtagning af landbrugsarealer, at en lodsejer eller kommune har anmodet om det. Der har dog været inddragelse af kommuner og lodsejere i forbindelse med høringen over forslag til nye Natura 2000-grænser.

I forhold til spørgsmålet om inddragelse af dyrkede arealer, som ligger op til et kortlagt habitatnaturområde kan Miljøstyrelsen bekræfte, at der i forbindelse med de konkrete afgrænsninger er inddraget et hensyn til de usikkerhedsmomenter, der kan være i forhold til forekomsten af arter og naturtyper samt den naturmæssige betydning af nærtliggende arealer. For at tilgodese hensynet til arter og naturtyper beskyttet af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet kan der ved konkrete områder være nærtliggende arealer, der ikke er udtaget. Ved fuglebeskyttelsesområder kan det være fordi, det kan være vanskeligt præcist at vurdere, hvilke marker arter på udpegningsgrundlaget (f.eks. gæs og svaner) fouragerer på. Derigennem skabes større sikkerhed for, at der fortsat er et tilstrækkeligt fødesøgningsgrundlag i områderne. Ved habitatområder kan arealer være en del af de foreslåede Natura 2000-arealer for at tage højde for de usikkerheder, der kan være i forhold til at fastslå den præcise afgrænsning af habitatnatur.

Miljøstyrelsen kan oplyse, at der er anvendt den tilgængelige faglige viden i forbindelse med arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne (bl.a. overvågningsdata i Naturdatabasen, DOF-databasen og luftfotos), herunder Miljøstyrelsens medarbejderes viden om lokale forhold. I

forbindelse med høringen har Miljøstyrelsen stået til rådighed for spørgsmål, herunder spørgsmål om baggrunden for de konkrete justeringer.

Specifikke høringsnotater for alle områder offentliggøres på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Samlet set reduceres Natura 2000-arealet med 29.900 hektar, som primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byarealer, og Natura 2000-arealet udvides med 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er Naturstyrelsens arealer.

2.2.4. Dokumentation af forslagene

Birdlife/DOF finder det stærkt kritisabelt, at det ikke har været muligt at få udleveret videnskabelig endsige faglig begrundelse eller dokumentation for rimeligheden i reduktionen af Natura 2000-arealer. DOFs lokalafdeling Sønderjylland påpeger ligeledes, at selv meget små ændringer i Natura 2000-områdernes afgrænsning skal konsekvensvurderes, og anmoder om en redegørelse for, at det sker på et lovligt og tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at der i meget omfattende omfang er udtaget omdriftsarealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget anvender arealet under træk. Danmarks Naturfredningsforening påpeger, at det er ministeriets ansvar, at der foreligger dokumentation for, at arealer, der ønskes udtaget, ikke er af væsentlig betydning for områdets udpegningsgrundlag. Danmarks Naturfredningsforening finder det problematisk, at der gennemføres en offentlig høring med udgangspunkt i faglige kriterier, uden at offentligheden har fået indsigt i de konkrete faglige vurderinger, der ligger til grund for de udtagne arealer. Foreningen finder ikke, at der er grundlag for at gennemføre en høring på det forelæggende faktuelle grundlag, eftersom der hverken ved første eller anden høring har været mulighed for at forholde sig til Miljøstyrelsens konkrete og områdespecifikke vurdering, eftersom der ikke er udsendt faktuel materiale.

Dansk Botanisk Forening finder, at der er mangel på gennemsigtighed i forarbejdet, der må ligge til grund for ministeriet høringsforslag, herunder f.eks. materiale fra den tekniske inddragelse af kommuner og argumentation for, hvorfor konkrete arealer foreslås reduceret eller udvidet.

Danmarks Sportsfiskerforbund angiver, at arealer, der ønskes udtaget, skal dokumenteres at være uden væsentlig betydning for områdets udpegningsgrundlag.

Landbrug & Fødevarer har angivet, at det er afgørende, at der anvendes den bedste tilgængelige faglige viden i forbindelse med justeringen, og at der indgås dialog med lodsejere, der måtte have spørgsmål. Samtidig bør der foreligge en velunderbygget begrundelse for, hvorfor et areal tages ind eller ikke tages ud og en beskrivelse af, hvorfor et areal har en god kvalitet.

WWF Verdensnaturfonden anfører, at før et område kan udtages af et Natura 2000-område, skal det dokumenteres at være uden betydning for områdets udpegningsgrundlag. WWF Verdensnaturfonden henviser til de opsatte kriterier til ændringer i Natura 2000-grænserne og anfører, at det er ministeriets ansvar, at der foreligger dokumentation for, at arealer, der ønskes udtaget, ikke er vigtige for områdets udpegningsgrundlag. WWF Verdensnaturfonden peger på, at det ikke fremgår af Miljøstyrelsens forslag til konkrete indskrænkninger, hvordan det er fagligt korrekt at indskrænke områderne. WWF Verdensnaturfonden finder det dybt problematisk, at der gennemføres en offentlig høring med udgangspunkt i specifikke angive faglige kriterier, uden at offentligheden kan få indblik i de faglige vurderinger.

Østjysk Landboforening finder det vigtigt, at områder, der ikke bidrager til beskyttelsen af hverken arter eller habitater, kan udtages.

En række lodsejere og borgere finder, at høringsmaterialet var for kortfattet, og at der manglede konkrete vurderinger og begrundelser for forslagene til reduktion og udvidelse.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Der er anvendt den tilgængelige faglige viden i forbindelse med arbejdet med justering af Natura 2000-grænserne.

Miljøstyrelsen har taget udgangspunkt i de faglige kriterier til justering af Natura 2000-områdegrenserne samt de supplerende kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. De anvendte kriterier har været offentligt tilgængelige på Miljøstyrelsens hjemmeside. For at kunne vurdere naturindholdet af de enkelte arealer har Miljøstyrelsen anvendt eksisterende databaser (Danmarks Miljøportal, herunder særligt naturdatabasen samt DOF-basen). Disse databaser er offentligt tilgængelige. Denne viden er blevet suppleret med Miljøstyrelsens medarbejderes viden om lokale forhold.

Grundlaget for og vurderingen bag justeringerne af Natura 2000-grænserne fremgår endvidere af de specifikke høringsnotater for de enkelte Natura 2000-områder, som således dokumenterer baggrunden for justeringerne af de enkelte Natura 2000-grænser. Disse høringsnotater kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. I vurderingerne indgår også den viden, der er fremkommet via høringssvar.

2.2.5. Mulighed for at afgive høringssvar og lodsejerorientering

Dansk Skovforening finder det afgørende, at høringen over nyt forslag (høring nr. 2) til justerede Natura 2000-grænser kommer til at tilgå alle relevante lodsejere, hvilket efter Dansk Skovforenings opfattelse indebærer, at det ikke kun er ejeren af berørte arealer, der bør underrettes, men også naboer.

Danmarks Naturfredningsforening og lokale afdelinger finder det uforståeligt, at høring nr. 2 er rettet mod ejere og kommuner og ikke andre interessenter, eftersom kortmaterialet efter foreningens opfattelse mange steder lægger op til markante og væsentlige reduktioner.

En række af DOFs lokale foreninger finder det besynderligt, at lodsejere og kommuner skal have særskilt høringsadgang (høring nr. 2) – andre med relevante forslag burde gives samme mulighed.

Landbrug & Fødevarer anerkender i deres første høringssvar, at der har været stort fokus på at sikre en bred borgerinddragelse, og at mange har fået direkte besked. På trods af dette er der lodsejere, der ikke har fået direkte besked. Som følge af den betydelige mulige retsvirkning af en områdeudpegning skal lodsejere efter Landbrug & Fødevarers opfattelse altid informeres direkte. I forbindelse med anden høring gør Landbrug & Fødevarer opmærksom på, at der kan være nabolodsejere, som ikke direkte har modtaget høringsmaterialet, men som i lige så høj grad som ejerne kan blive påvirket af udvidelser i naturen. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at høringssvar fra naboer behandles på samme måde som høringssvar fra ejere.

Billund Kommune opfordrer til, at berørte lodsejere kontaktes, inden ændringer besluttet.

Østjysk Landboforening understreger, at dialog og samarbejde er af afgørende betydning for udviklingen og finder det positivt, at alle lodsejere berørt af justeringerne, har fået direkte besked.

En lodsejer kritiserer høringsprocessen, herunder at høringsbrev er blevet sendt til en anden.

Nogle borgere kritiserer, at det kun var lodsejere med et CVR-nummer, der fik direkte besked om høringen, og at dette kan betyde, at høringen ikke giver et repræsentativt resultat.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Miljøstyrelsen har i forbindelse med forslagene om nye Natura 2000-grænser foretaget to høringer. Der har været foretaget en bred offentlig høring i perioden fra 28. september til 3. januar 2018, hvor Miljøstyrelsen tilstræbte at orientere alle berørte jordbrug (med CVR-nr.) inden for Natura 2000 direkte. Den første høring blev suppleret med en målrettet høring fra 17. maj til 31. maj 2018, hvor der er sendt breve til alle lodsejere med arealer, hvor der foreslås ændringer af Natura 2000-områderne. Alle modtagne høringssvar fra de to høringer er indgået i Miljøstyrelsens udarbejdelse af de justerede grænser.

Erfaringerne fra høringen har vist, at ikke alle de udtrukne CVR-numre var jordbrug, ligesom udtrækning af adresser ikke i alle tilfælde identificerede alle relevante adresser. Udtrækningen blev blandt andet vanskeliggjort af, at ikke alle jordbrug har formel adresse i det berørte område. Miljøstyrelsen beklager dette, men må samtidig henvise til, at den første høring også har været annonceret i landsdækkende aviser og på styrelsens hjemmeside. Der har således været en generel mulighed for at være orienteret om høringen.

Den supplerende høring, som blev gennemført i maj 2018, var målrettet de berørte lodsejere for at gøre dem opmærksom på de påtænkte ændringer på deres arealer, ifald de ikke i forvejen var bekendte med disse. Derudover blev kommunerne også hørt i deres egenskab af myndighed. Høringsbrevene indeholdt overordnede begrundelser for de påtænkte justeringer. Forslaget blev desuden lagt på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Den endelige udpegning af nye Natura 2000-grænser vil ske gennem en bekendtgørelse. Der vil i forbindelse med udstedelsen af denne bekendtgørelse være en kort offentlig høring i lighed med de høringer, der foretages i forbindelse med udstedelser af bekendtgørelser generelt.

2.3. Høringsforslaget

2.3.1. Reduktion af Natura 2000

Birdlife/DOF kritiserer forslaget om at fjerne beskyttelsen af en række Natura 2000-arealer.

Der henvises til, at der ikke i EU har været fortilfælde, hvor der er udtaget Natura 2000-arealer i sådant et omfang. Reduktionen af Natura 2000-områderne vil ifølge Birdlife/DOF betyde, at vigtige fuglebeskyttelsesområder forringes væsentligt. Det fremhæves desuden, at en række landbrugsarealer både har og har haft international betydning for nogle af de fuglearter, som Danmark har særlig pligt til at beskytte efter fuglebeskyttelsesdirektivet, f.eks. svaner, gæs og visse arter af vadefugle. I stedet for at udtage arealerne bør der i stedet tilbydes tilskudsordninger til gavn for fuglearter, der anvender landbrugsarealer som levesteder. Birdlife/DOF gør opmærksom på, at en række arealer siden udpegningsen til Natura 2000-område har udviklet sig fra relativt ekstensive marsk og engområder til mere intensive græsmarker og kornmarker. Birdlife/DOF mener, at denne gradvise forringelse af disse landbrugsarealer (tidligere enge) i sig selv må anses for en overtrædelse af Natura 2000-direktiverne.

At Danmark ønsker at udtage områderne fra Natura 2000-beskyttelsen, er en yderligere alvorlig overtrædelse af direktiverne.

Dansk Botanisk Forening finder helt overordnet, at det officielle høringsforslag ikke i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til værdifuld natur, som burde inkluderes i habitatområderne, idet landets mest artsrige områder har stor betydning for vores chancer for at nå biodiversitetsmålene. Foreningen fremhæver vigtigheden af større sammenhængende naturområder.

Danmarks Naturfredningsforening på Bornholm mener, at naturen har brug for støtte i disse år, hvor tilbagegangen i biodiversitet skal bremses. Foreningen synes derfor ikke, at områder skal fjernes fra Natura 2000, heller ikke selv om det fraskårne ikke direkte indeholder beskyttede habitattyper. Områderne fungerer som bufferzoner og er samtidig fourageringsområder for dyr og fugle.

Danmarks Sportsfiskerforbund anfører, at forslaget er langt mere vidtgående end den politiske aftale. Der henvises til, at der i aftalen står, at " mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer", mens høringsforslagene konsekvent udtager intensive jordbrugsarealer. Det anføres samtidig, at den nuværende udpegning ikke udgør en administrativ hindring for intensiv jordbrugsdrift i Natura 2000-områderne. Danmarks Sportsfiskerforbund anfører, at hvis ådalene skal udnyttes multifunktionelt, er det vigtigt, at så store arealer som muligt er udpeget som Natura 2000-områder. Der henvises desuden til, at alle Natura 2000-områder indgår i grønt Danmarkskort.

Dansk Land- og Strandjagt ønsker et konkret område yderligere reduceret, fordi Natura 2000-udpegning efter foreningens opfattelse giver store restriktioner for brugerne, herunder jægerne. Der peges også på potentielle udfordringer for landbruget i form af vildtskader og manglende muligheder for afvanding samt udfordringer i forbindelse oversvømmelse og kystsikring.

Dansk Skovforening er meget tilfreds med det forslag, som Miljøstyrelsen har sendt i høring. Med forslaget vil der ske en minimering af unødigt regulering og administration, som ikke har nogen betydning for naturbeskyttelsen, samtidig med at det letter den administrative byrde for de lodsejere, der får taget arealer i intensiv omdrift ud af områderne.

DOF Vestjylland undrer sig over, at Miljøstyrelsen i det første høringsforslag indskrænker med 28.000 hektar, mens der kun udvides med 5.000 hektar. Der henvises til, at der i en rapport fra 2017 er peget på, at den største trussel mod naturen er pladsmangel og fragmentering. Miljøstyrelsen opfordres til at udvide det samlede Natura 2000-areal.

DOF Sønderjylland er grundlæggende imod at reducere de samlede Natura 2000-områder i Danmark.

Friluftsrådet er generelt bekymret for udtagningen på 28.000 hektar. Selv om de udtagne arealer fortrinsvis er intensive jordbrugsarealer, arealer med byer og andre bebyggede arealer, betyder udtagningen, at der er et betragteligt mindre landareal til at opnå gunstig bevaringsstatus for arterne og habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlaget. Friluftsrådet finder det positivt, at der udpeges 5.000 hektar ny natur, men det opvejer ikke den store udtagning. En rig natur giver et rigt friluftsliv. Jo mindre plads til naturen, jo mere fragmenteret og opdelt naturen er, jo sværere er det for naturen at sprede sig. Dermed bliver naturen mindre robust og mere følsom overfor f.eks. forstyrrelser. Det er således af stor betydning for friluftslivet, at naturens robusthed øges bl.a. ved at skabe mere sammenhæng mellem levestederne. Rådet mener overordnet set, at det udtagne areal i høringsforslaget bør reduceres.

Landbrug & Fødevarer angiver i sit høringssvar, at der i Miljøstyrelsens høringsforslag fortsat er mange intensive arealer, som ikke er udtaget på trods af, at de opfylder kriterierne. Arealer, som tilsyneladende er omfattet af kriterierne, bør af hensyn til lighedsgrundsætningen udtages, hvis der ikke foreligger klare faglige begrundelser for, at de ikke udtages.

WWF Verdensnaturfonden anfører i forhold til den første høring, at det er uforståeligt, at regeringen planlægger at fjerne 280 kvadratkilometer og kun inddrage 50 kvadratkilometer nye områder. Det anføres desuden, at forslaget omfatter udtagning af en lang række natur- og skovområder. WWF Verdensnaturfonden fremhæver, at landbrugsarealer oprindeligt blev udpeget som beskyttelsesområder, fordi de udgjorde rasteplasser for fugle af international betydning, eller fordi de havde stor betydning i forhold til de særlige fuglebestande, der optrådte i de nærliggende kerneområder. WWF Verdensnaturfonden angiver, at der er flere eksempler på, at områder, der foreslås fjernet, stadig udgør vigtige områder for fugle. Samtidig vurderer WWF Verdensnaturfonden, at en lang række af de konkret udtagne arealer fortsat reelt er af væsentlig betydning for områdernes udpegningsgrundlag.

En række kommuner finder, at Miljøstyrelsens faglige grundlag for at udtage arealer af direktivbeskyttelse er mangelfuldt. Intensivt drevne landbrugsarealer kan bidrage til beskyttelse af direktivarter på fuglebeskyttelsesdirektivet (f.eks. hedeheg, gæs og svaner) og det vurderes, at fugle på udpegningsgrundlaget kan lide skade som følge af de foreslåede udtagninger.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdelinger i Vadehavet påpeger, at de foreslåede grænsejusteringer i Vadehavet er i modstrid med styrelsens egne kriterier og mener, at de udtagne landbrugsarealer vil fjerne levesteder med stabil forekomst af arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller tilbagevendende trækfugle.

En lodsejer er forundret over, at der udtages arealer, når naturen går tilbage.

En borger mener at hvis der er områder, der skal fjernes fra naturbeskyttelsen, skal der udpeges nye områder, der er minimum lige så store.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Af aftalen om Naturpakken fremgår, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål. Efter gennemgang af områderne og de to høringer foreslår Miljøstyrelsen, at ca. 29.900 hektar udtages af Natura 2000-områderne. Aftaleparterne bag Naturpakken har efterfølgende ønsket at udvide med yderligere naturarealer, så nye ca. 30.900 hektar opnår beskyttelse efter Natura 2000-reglerne.

Miljøstyrelsen har på baggrund af aftalen gennemgået Natura 2000-arealerne i overensstemmelse med de opsatte kriterier og de tilgængelige oplysninger om de konkrete arealer. Kriterierne tager blandt andet hensyn til, at der ikke udtages arealer, som har betydning for blandt andet fugle, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssige tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget. Samtidig er det præciseret, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, således at der ikke sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegningsgrundlag. De arealer, der tages ud, er i hel overvejende grad intensivt dyrkede landbrugsarealer og byområder. For at dokumentere, at der er tale om arealer, der allerede på udpegningsstidspunktet har været dyrkede arealer, har Miljøstyrelsen gennemgået historiske luftfotos.

Såfremt der i forbindelse med høringerne er fremkommet oplysninger om, at arealet har en anden status, end der oprindeligt var lagt til grund, har Miljøstyrelsen genvurderet, om arealet kunne udtages i overensstemmelse med kriterierne. Miljøstyrelsen har alene udtaget arealer, som opfylder kriterierne, og hvis den fornødne dokumentation har været til stede. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der fortsat er mange landbrugsarealer, der bidrager til fødegrundlaget for fugle.

Oplysninger om de enkelte Natura 2000-områder kan findes i de specifikke høringsnotater.

2.3.2. Udvidelse af Natura 2000

Birdlife/DOF peger på, at Miljø- og Fødevareministeriet på trods af omfattende forslag til udpegning af mere Natura 2000 fra blandt andet flere kommuner og organisation er gået i den modsatte retning. Kun en lille del af de IBA'er (Important Bird and Biodiversity Areas), som Birdlife/DOF har foreslået inddraget, er medtaget i forslaget til nye Natura 2000-grænser. Birdlife/DOF opfordrer til, at Danmark i stedet for at reducere Natura 2000-områderne inddrager nye arealer både i tilknytning til eksisterende Natura 2000-områder og også helt nye Natura 2000-områder. Birdlife/DOF henviser til, at mange af de arealer, der nu udtages, har begrænset værdi som landbrugsarealer, og at man burde braklægge flere landbrugsarealer for at opnå værdifuld og fuglerig natur.

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at justeringen af Natura 2000-områderne må indebære supplerende udpegninger af de naturtyper, hvor Danmark har udpeget en meget beskednen andel. Danmarks Naturfredningsforening anfører, at der er et åbenlyst og fagligt behov for supplerende udpegninger for såvel ikke-prioriterede som prioriterede naturtyper. Samtidig bør justeringen også give mulighed for at inkludere helt nye områder med "habitatnatur", "habitatarter" og fuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Argumentet for dette er blandt andet, at visse naturtyper ikke ligger op til eksisterende Natura 2000-områder.

Danmarks Naturfredningsforening angiver i sit første høringssvar, at de vil klage til EU-Kommissionen over manglende udpegning af tilstrækkelige arealer. Danmarks Naturfredningsforening anfører blandt andet, at den oprindelige udpegning på baggrund af ny viden er utilstrækkelig, og at manglende udpegning i denne øvelse vil indgå i deres henvendelse til Kommissionen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling for Svendborg kritiserer Miljøstyrelsen for, at en foreslået udvidelse af et habitatområde ikke opfylder Natura 2000-områdets målsætning, fordi der er tale om skov, mens Natura 2000-områdets målsætning vedrører lysåbne habitatnaturtyper.

Dansk Skovforening finder, at der med de godt 5.000 hektar ny habitatnatur, der kommer ind som ny natur, reelt sker en styrkelse af naturværdierne i Natura 2000-områderne, selvom det ikke arealmæssigt modsvarer det areal, der tages ud. Det afgørende er, at der er tale om kvalitet frem for kvantitet. Dansk Skovforening anfører, at ændringerne i områdegrensene vil berøre nogle skovejere negativt, og det henstilles til Miljøstyrelsen at forholde sig konstruktivt til høringssvar, så områderne kan blive justeret på et korrekt grundlag. Dansk Skovforeningen anfører, at en række nye områder medtages som fuglebeskyttelsesarealer, hvilket har direkte konsekvenser for skovejerne, da anmeldelseordningen både i skovloven og naturbeskyttelsesloven giver en række administrative byrder for ejeren og kræver anmeldelse af en række aktiviteter. Det anføres desuden, at en række udvidelser i Natura 2000 formentlig er sket af hensyn til havørn. Efter Dansk Skovforenings opfattelse er langt de fleste løvskove sikret ved, at arealet er fredskovspligtigt, ligesom der er beskyttelse af redetræer via jagtloven og artsfredningsbekendtgørelsen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at en række habitatområder udvides til også at være fuglebeskyttelsesområder. Da dette kan have konsekvenser for lodsejere som følge af anmeldteordningen i Naturbeskyttelseslovens § 19b, opfordres Miljøstyrelsen til at efterkomme evt. høringssvar fra lodsejere og ikke foretage yderligere udpegninger.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Aftaleparterne bag Naturpakken har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor suppleres Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. I alt foreslår Miljøstyrelsen, at Natura 2000-arealet udvides med samlet ca. 30.900 hektar. Det sker dels i eksisterende områder og dels ved oprettelse af nye områder (10 Natura 2000-områder, heraf 10 habitatområder og 11 fuglebeskyttelsesområder).

I forbindelse med udvidelse af Natura 2000-arealerne er der lagt vægt på, om arealet har betydning for naturtyper og arter omfattet af habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 1. De nye Natura 2000-arealer er således af væsentlig større betydning for den faktiske naturbeskyttelse end de arealer, der udtages og som ikke vurderes at have væsentlig betydning for naturbeskyttelsen.

2.3.3. Sammenfald mellem habitat- og fuglebeskyttelsesområder

To kommuner finder, at hidtidige sammenfald mellem habitat- og fuglebeskyttelsesområderne bør bibeholdes. Lolland kommune peger på et mindre, konkret areal, der bør genindlemmes i Natura 2000-området pga. dets betydning for fugle på udpegningsgrundlaget, mens Middelfart kommune nævner, at den nye adskilte afgrænsning vil øge kommunens administrationsbyrde.

Flere organisationer og borgere foreslår, at forskellige habitatområder også udpeges som fuglebeskyttelsesområde.

Flere lodsejere har konkrete forslag til, hvordan kombinationen af fuglebeskyttelsesområder og habitatområder skal håndteres.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Formålet med Miljøstyrelsens forslag til grænsejustering var at udtage intensivt drevne jordbrugsarealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Sammenfald af habitat- og fuglebeskyttelsesområder var ikke en del af kriterierne, og habitatområderne og fuglebeskyttelsesområderne er vurderet hver for sig med henblik på udtagning eller udvidelse. Der henvises i øvrigt til de specifikke høringsnotater.

3. Generelle bemærkninger, der falder uden for høringen

I de to gennemførte høringer er der kommet en række bemærkninger, der falder uden for rammen af aftalen om Naturpakken, og derfor ikke er en del af arbejdet med justering af Natura 2000-grænser.

Det drejer sig om mere faktuelle og konkrete problemstillinger som f.eks. kommunernes forvaltning af naturområder, fredninger, mulighederne for at skabe økologiske forbindelser, bevaring af biodiversitet

og regulering af ammoniakudledning. Hertil kommer synspunkter om naturens betydning i forhold til turisme og bosætning og ansvar for at tilvejebringe konkret viden i forbindelse med projekter. Der er også bemærkninger om mere politiske synspunkter som f.eks. at reducere landbrugsarealet af hensyn til naturen, forslag om at stoppe intensiv drift i Natura 2000-områderne og om afvejning af benyttelse og beskyttelse.

Miljøstyrelsen har noteret sig disse bemærkninger.